

ชื่อเรื่องการค้าคว่ำแบบอิสระ ความเชื่อพื้นบ้านของชาวลีชอกกับการจัดการป่า :
กรณีศึกษาบ้านคอยช้าง จังหวัดเชียงราย

ชื่อผู้เขียน นายสมบัติ นุชนิยม

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

คณะกรรมการสอบการค้าคว่ำแบบอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุไรวรรณ ดันกิมยง	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ สมหมาย เปรมจิตต์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ถัดดา รุ่งวิสัย	กรรมการ

บทคัดย่อ

กรณีศึกษาบ้านคอยช้าง ตำบลลาวี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาทำความเข้าใจความเชื่อพื้นบ้านของชาวลีชอกกับการจัดการป่าไม้ที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ ชุมชนและธรรมชาติ ศึกษาโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและการเข้าไปศึกษาชุมชน สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก การพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ และการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมแล้วนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ตามแนวคิดในมิติทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากป่าและการดูแลรักษาป่า

ผลการศึกษาพบความเชื่อในวัฒนธรรมลีชอที่ว่า ทุกสิ่งในโลกล้วนมีเจ้าของซึ่งหู่ชาเป็นผู้สร้างมอบให้ มีชื่อค้ำมา เป็นผู้ดูแลรักษาโดยมีเทพ อีค้ำมา ดูแลรักษาผืนดิน น้ำ และป่า และมีเทพอาป่าห่ม ดูแลคุ้มครองผู้คนและชุมชนรวมทั้งเทพอื่นๆ ที่มีอำนาจและเกี่ยวข้องกับดำรงชีวิตของคนและสัตว์ อีกทั้งการจัดการทรัพยากร ความเชื่อเหล่านี้แสดงออกทางพิธีกรรม การเซ่นไหว้ แสดงความเคารพ เพื่อความอุดมสมบูรณ์ของผลผลิตและการไม่มีโรคภัยเบียดเบียนทำให้มีผลต่อการอนุรักษ์ป่าบ้านคอยช้าง ควบคุมการแผ้วถางป่า การฟื้นฟูสภาพและการกำหนดเขตป่าอนุรักษ์ด้วยความเชื่อว่าเป็นป่าศักดิ์สิทธิ์และเป็นที่ยึดถือของเหล่าเทพเจ้า

Independent Study Title Lisu Folk Beliefs and Forest Management : A Case Study of Doi Chang Village Changwat Chiang Rai

Author Mr.Sombat Nuchniyom

M.A. Man and Environment Management

Examining Committee

Assist. Prof. Dr. Uraivan Tan-Kim-Yong	Chairman
Assoc. Prof. Sommai Premchit	Member
Assist. Prof. Ladda Rungvisai	Member

Abstract

The Study on Lisu Folk Beliefs and Forest Management: A Case Study of Doi Chang Village, Amphoe Mae Suai, Changwat Chiang Rai was conducted in order to study and understand folk beliefs. These explain relationship between man and nature.

The study is based on qualitative data collected from documents, interviews, and participatory observations. Through a cultural analysis, the data are analyzed to understand forest use and conservation of forest.

The results of this study found that the Lisu's beliefs explain Wusa as the creator or the "high god". *Idama* is the guardian to protect earth, water and forest. *Ar Pa Mu*, the village guardian spirit, whose domain is the village as a whole. This spirit protects the village by keeping out all evil and disease. These beliefs play key roles for guiding local forest usage's, land clearing, and for designating sacred forest boundaries and conservation.